

หลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนและกำกับดูแลบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจ

เพื่อให้การจัดตั้ง/ร่วมทุน และกำกับดูแลบริษัทในเครือเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นมาตรฐานมากขึ้น และสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงเห็นสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนและกำกับดูแลบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

ขอบเขตการใช้บังคับ

ให้ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง และรัฐวิสาหกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งให้รวมถึงรัฐวิสาหกิจที่ได้รับยกเว้นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไปด้วย ทั้งนี้ ยกเว้นการร่วมลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน ตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง

คำนิยาม

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“รัฐวิสาหกิจแม่” หมายความว่า องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวม อยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

“บริษัทในเครือ” หมายความว่า บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่รัฐวิสาหกิจมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้า

“การจัดตั้งบริษัทในเครือ” หมายความว่า กรณีที่รัฐวิสาหกิจเป็นผู้จัดตั้งบริษัทขึ้นใหม่ และรัฐวิสาหกิจมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้า

“การร่วมทุนในบริษัทในเครือ” หมายความว่า กรณีที่มีบริษัทดำเนินการอยู่แล้ว และรัฐวิสาหกิจเข้าไปมีทุนในบริษัทดังกล่าว และทำให้รัฐวิสาหกิจมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้า

๑. หลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ

๑) การจัดตั้ง/ร่วมทุนต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎหมายจัดตั้งของรัฐวิสาหกิจ

๒) บริษัทในเครือต้องไม่ดำเนินการที่เป็นภารกิจหลักของรัฐวิสาหกิจแม่ ยกเว้น การจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะดังนี้

๒.๑) รัฐวิสาหกิจที่มีปัญหาด้านการเงินและมีความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างกิจการ เพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ

๒.๒) รัฐวิสาหกิจต้องการขยายธุรกิจสู่ตลาดต่างประเทศ เพื่อนำความเชี่ยวชาญไปสร้างรายได้เพิ่มเติมในต่างประเทศ หรือเสริมสร้างความมั่นคงในการให้บริการสาธารณสุขปโภคสาธารณสุขของประเทศ

๒.๓) รัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องลงทุนจำนวนมาก เพื่อจัดหาเทคโนโลยี หรือต้องการความเชี่ยวชาญในการดำเนินธุรกิจ

๓) บริษัทในเครือต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจหลักของรัฐวิสาหกิจแม่

๔) บริษัทในเครือต้องไม่มีอำนาจผูกขาดและสิทธิพิเศษของรัฐวิสาหกิจแม่

๕) บริษัทในเครือต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณสุขปโภค

๖) บริษัทในเครือต้องไม่ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตสินค้า หรือบริการที่มีผลเสียต่อสุขภาพอนามัย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๒. การพิจารณาการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ

๒.๑ ขั้นตอนการขออนุมัติ

๒.๑.๑ การขออนุมัติจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ

รัฐวิสาหกิจแม่ที่มีความประสงค์จะจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ ข้อ ๑ โดยดำเนินการจัดทำข้อมูลตามข้อ ๒.๒ และนำเสนอกระทรวงเจ้าสังกัด เพื่อนำเสนอคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (คนร.) และคณะรัฐมนตรีตามลำดับ ทั้งนี้ กรณีการจัดตั้ง/ร่วมทุนมีรัฐวิสาหกิจร่วมถือหุ้นเกินกว่า ๑ แห่ง ให้รัฐวิสาหกิจแม่ของรัฐวิสาหกิจที่มีสัดส่วนของทุนสูงที่สุดเป็นผู้เสนอ

สำหรับรัฐวิสาหกิจแม่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีความประสงค์จัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือที่รัฐวิสาหกิจที่ทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้าแต่ไม่เกินร้อยละห้าสิบให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจพิจารณา ทั้งนี้ให้นำหลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือตามข้อ ๑ ประกอบการพิจารณาด้วย

๒.๑.๒ การยุบเลิก/ถอนการลงทุน/ควมรวมบริษัทในเครือ

(๑) รัฐวิสาหกิจแม่ที่มีความประสงค์จะยุบเลิก/ถอนการลงทุนในบริษัทในเครือ ให้รายงานต่อกระทรวงเจ้าสังกัด และ คนร. เพื่อทราบ

(๒) รัฐวิสาหกิจแม่ที่มีความประสงค์จะควมรวมบริษัทในเครือที่ได้มีการจัดตั้งแล้วให้ดำเนินการเสนอตามขั้นตอนการขออนุมัติ ข้อ ๒.๑.๑

๒.๑.๓ การเปลี่ยนแปลงและ/หรือเพิ่มเติมวัตถุประสงค์

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงและ/หรือเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ของบริษัท ในเครือจากที่ได้รับอนุมัติในการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ จะต้องขอความเห็นชอบตามขั้นตอนการขออนุมัติ ข้อ ๒.๑.๑

๒.๒ ข้อมูลประกอบการขออนุมัติ

กำหนดให้รัฐวิสาหกิจที่มีความประสงค์จะจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ จัดทำข้อมูล ดังนี้

๒.๒.๑ ผลการศึกษา

(๑) ความจำเป็นในการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ และหลักการและเหตุผลที่แสดงว่าดำเนินการเป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ ข้อ ๑

(๒) ผลกระทบจากการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือที่เกี่ยวข้องกับสภาพและโครงสร้างอุตสาหกรรม ที่แสดงจำนวนผู้ประกอบการนั้นในอุตสาหกรรมทั้งรัฐวิสาหกิจและเอกชน สภาพเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม

(๓) ผลกระทบต่อการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจแม่ และประโยชน์ที่รัฐวิสาหกิจแม่จะได้รับจากการจัดตั้ง/ร่วมทุน รวมถึงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐวิสาหกิจแม่และบริษัทในเครือ

๒.๒.๒ แผนการดำเนินงาน

(๑) ขั้นตอนและกำหนดเวลาในการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ

(๒) รายละเอียดเกี่ยวกับการประกอบกิจการหรือแผนธุรกิจระยะ ๕ ปี ของบริษัทในเครือที่มีรายละเอียดอย่างน้อยประกอบด้วย

(๒.๑) แผนการลงทุน แหล่งเงินลงทุน ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบกิจการ

(๒.๒) ลักษณะผลิตภัณฑ์/บริการ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย แผนการตลาด

(๒.๓) ที่มาของรายได้ ประมาณการรายได้ - ค่าใช้จ่าย ผลตอบแทนทางการเงิน
ผลตอบแทนที่รัฐวิสาหกิจแม่จะได้รับจากการจัดตั้ง/ร่วมทุน

(๒.๔) แผนบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงาน และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกิจการ
(Key Success Factor)

(๓) การกำหนดกิจการที่จะโอนให้กับบริษัทในเครือจากรัฐวิสาหกิจแม่ ในกรณีที่บริษัทใน
เครือดำเนินกิจการที่รัฐวิสาหกิจแม่ดำเนินการอยู่

(๔) แผนการโอนถ่ายพนักงานและโครงสร้างอัตรากำลังของบริษัทในเครือและรัฐวิสาหกิจแม่
ภายหลังการจัดตั้ง/ร่วมทุน

(๕) รายชื่อผู้ถือหุ้น ทุนจดทะเบียน และแหล่งที่มาของเงินทุนของรัฐวิสาหกิจแม่ที่จะ
จัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ

(๖) โครงสร้างผู้บริหาร และองค์ประกอบคณะกรรมการ

(๗) โครงสร้างอัตราค่าตอบแทนของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน

๒.๒.๓ การเสนอขอยกเว้นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไป
ให้แก่บริษัทในเครือที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่ต้องการขยายธุรกิจสู่ตลาดต่างประเทศตามนโยบายภาครัฐ เป็นเรื่องๆ ไป
พร้อมทั้งให้เหตุผลในการยกเว้นดังกล่าว

๓. การกำกับดูแลบริษัทในเครือ

๓.๑ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไป

๓.๑.๑ บริษัทในเครือที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นใหม่ต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไปทั้งหมด ยกเว้น

(๑) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการประเมินผล

(๒) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างอัตรากำลัง

๓.๑.๒ บริษัทในเครือที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่ได้รับยกเว้นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี
ที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไป อยู่ก่อนแล้ว ให้ได้รับการยกเว้นต่อไป

๓.๒ การรายงานข้อมูลของบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจ

ให้รัฐวิสาหกิจแม่ของรัฐวิสาหกิจที่มีสัดส่วนของทุนสูงที่สุดเป็นผู้ดำเนินการรายงานข้อมูลของ
บริษัทในเครือที่มีอยู่แล้ว และกรณีที่มีการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือขึ้นใหม่ โดยจัดส่งข้อมูลให้สำนักงาน
คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คนร. เพื่อรายงาน คนร. ดังนี้

๓.๒.๑ ข้อมูลการจัดตั้งของบริษัทในเครือทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจแม่ ประกอบด้วย

(๑) รายชื่อบริษัทในเครือทั้งหมด

(๒) รายละเอียดการประกอบกิจการ หรือแผนธุรกิจของบริษัทในเครือ

(๓) รายชื่อผู้ถือหุ้น และสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัทในเครือ

(๔) องค์ประกอบกรรมการ โครงสร้างผู้บริหาร และจำนวนพนักงาน

(๕) รายชื่อกรรมการและผู้บริหาร รวมทั้งโครงสร้างเงินเดือน ค่าตอบแทน เบี้ยประชุม
และสวัสดิการของกรรมการและผู้บริหาร ทั้งนี้ ให้แสดงหมายเหตุว่ากรรมการและผู้บริหารบริษัทในเครือ
ท่านใดดำรงตำแหน่งกรรมการและผู้บริหารในรัฐวิสาหกิจแม่ด้วย

(๖) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไปที่บริษัทในเครือแต่ละแห่งได้รับการยกเว้น

(๗) แนวทางหรือหลักเกณฑ์ของรัฐวิสาหกิจแม่ที่ใช้กำกับดูแลบริษัทในเครือ

(๘) ข้อมูลอื่นๆ ที่ สคร. กำหนดเพิ่มเติมต่อไป

๓.๒.๒ การรายงานข้อมูลของบริษัทในเครือภายหลังการจัดตั้ง

(๑) บริษัทในเครือที่จัดตั้งขึ้นใหม่ทั้งที่เป็นรัฐวิสาหกิจและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ ให้รายงานความคืบหน้าการดำเนินการตามแผนธุรกิจ (Progress report) และรายงานผลการดำเนินงานทางการเงินเทียบกับประมาณการกระแสเงินสด (Cash Flow Projection) ภายใน ๖ เดือนหลังจากการจัดตั้ง/ร่วมทุน

(๒) บริษัทในเครือทั้งที่เป็นรัฐวิสาหกิจและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ ให้จัดส่งข้อมูลรายงานประจำปี ภายใน ๖๐ วันจากสิ้นปีบัญชี และสำหรับกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการและผู้บริหารระหว่างปี ให้รายงานทุกครั้งเมื่อที่มีการเปลี่ยนแปลงภายใน ๓๐ วัน และข้อมูลอื่นๆ ที่ สคร. กำหนดเพิ่มเติมต่อไป

๓.๓ หลักเกณฑ์การกำกับดูแลบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจแม่

๓.๓.๑ รัฐวิสาหกิจแม่ต้องมีการกำกับดูแลบริษัทในเครือให้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ทัดเทียมกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และที่รัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติ โดยบริษัทในเครือต้องถือปฏิบัติอย่างน้อย ดังนี้

(๑) จัดให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดี และปฏิบัติตามแนวทางการเปิดเผยข้อมูลผ่านรายงานประจำปี ที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

(๒) นโยบายป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ทั้งโครงสร้างการถือหุ้น/การจัดการ

(๓) โครงสร้างกรรมการที่มีการถ่วงดุล มีกรรมการอิสระ การจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

(๔) งบการเงินของบริษัทในเครือต้องผ่านการตรวจสอบ/สอบทานโดยผู้สอบบัญชีที่ได้รับอนุญาต

๓.๓.๒ หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานระหว่างรัฐวิสาหกิจแม่และบริษัทในเครือ (Secondment)

รัฐวิสาหกิจแม่ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานระหว่างรัฐวิสาหกิจแม่และบริษัทในเครือ (Secondment) ที่ชัดเจนและเหมาะสม โดยในส่วนค่าตอบแทนของพนักงานของบริษัทในเครือ และรัฐวิสาหกิจแม่ที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานให้เลือกรับค่าตอบแทนทางใดทางหนึ่ง และกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งที่ชัดเจน และเหมาะสม